

Posudek bakalářské práce

Schopnost dětí v mateřské škole řešit různé typy porovnávání

Andrea Čubová

Učitelství pro mateřské školy

Významnou složkou předmatematické gramotnosti je schopnost porovnat reálné objekty, události, zvuky apod. podle předem daných kritérií. Vhodné činnosti přiměřené věku předškolních dětí umožňují rozvíjet tuto schopnost a připravit dítě nejen na vyučování matematiky na základní škole, ale především na řešení situací v běžném životě. Z tohoto pohledu je téma práce aktuální a i bakalářská práce může být cenným příspěvkem k uvedené problematice.

Autorka rozdělila práci do tří částí s vyváženým rozsahem – teoretickou, metodologickou a experimentální. V teoretické části se nejprve zaměřuje na vazbu vytváření předmatematických představ s úrovní schopností a dovedností dětí předškolního věku v oblasti motoriky, zrakového a sluchového vnímání a řeči.

Vzhledem k tématu práce dále uvádí cíle a obsah předmatematické výchovy podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Následující kapitola je již věnována samotnému porovnávání z hlediska typu porovnávaných prvků a úrovně, na které klademe požadavky na porovnávání. Každý typ je demonstrován na konkrétním příkladu a doplněn návrhem aktivit dětí převzatým z literatury. Text je stručný, ale výstižný a až na drobné nedostatky v podkapitole 1.1 logicky strukturovaný.

Metodologická část začíná uvedením cílů experimentu, popisem jeho metod a podmínek. Autorka připravila 12 úkolů pro děti ve věku 5-7 let. Úkoly jsou podrobně popsány, jsou uvedeny potřebné pomůcky a text je vhodně doplněn fotografiemi a obrázky. Autorka uvádí u jednotlivých úkolů, kdy je považuje za splněné.

Vlastní experiment provedla autorka s 10 dětmi v mateřské škole, ve které pracuje. Experimentální část začíná charakteristikou školy a stručnými charakteristikami dětí, které tvoří výzkumný vzorek. Podrobně je popsána komunikace s dětmi při zadání úkolů, při průběhu činnosti a jejím hodnocení. Pokud dítě nevyřeší úkol samo, opakuje se činnost za pomoci autorky, aby pro dítě celkově vyzněla vždy pozitivně. Pro potřebu experimentu je zvažována pouze fáze samostatné práce.

V průběhu čtrnácti dnů plnily děti úkoly individuálně v oddělené části třídy. Průběh a výsledky experimentu jsou zpracovány formou přehledných tabulek, které umožňují sledovat práci jednotlivých dětí a vyhodnocovat chyby. Na tabulku navazuje slovní komentář s podrobnějšími informacemi o průběhu činností a reakcí dětí.

V závěru práce autorka shrnuje výsledky u jednotlivých úkolů, kvantifikuje úspěšnost dětí při jejich řešení a komentuje úspěšnost i slovně. Zamýšlí se rovněž nad příčinami některých chyb a provádí reflexi způsobu zadání úkolů. Závěry potvrzují na konkrétních příkladech charakteristiky předškolního dítěte v oblasti vnímání (preferenze vizuálního vnímání) i úrovně myšlení (nižší schopnost abstrakce, dominance konkrétního myšlení). Jsou podnětem nejen pro pracovníky mateřských škol, ale zároveň odhalují, na co by se měli soustředit učitelé ZŠ po nástupu dětí do školy.

V práci se nevyskytují závažnější odborné ani metodické chyby. Dále uvádím několik komentářů a otázky, k nimž by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

- s. 13 – Co je míněno větou: „Tím, že vytváříme dvojice, využíváme prosté zobrazení.“?
- s. 19 – Jak si děti předškolního věku poradí s úkolem: „Které slovo mělo více slabik?“
Jakou odpověď autorka očekává na otázku: „O co je modrý pásek delší než černý?“
- s. 22 – Proč autorka zvolila u úkolu 3 obrázek s tak velkým počtem rozdílů? Plnění úkolu vyžaduje poměrně dlouhou dobu soustředění. Jak to ovlivnilo řešení?
- s. 26 – Rozumí dítě zadání úkolu 9 („navíc oproti hruškám“)?
- s. 34 – V zadání úkolu 1 zazněly dva vztahy (větší - menší, těžší - lehčí). Mohlo to ovlivnit úspěšnost řešení? Pamatovaly si děti, co mají určit?
- s. 41 – Z analýzy řešení provedené autorkou vyplývá, že barva je pro děti tohoto věku dominantním znakem. Projevuje se to i u jiných činností prováděných v MŠ?
- s. 43 – Úlohy na porovnávání počtu prvků dvou množin se zpravidla zařazují v matematice na ZŠ až od 2. ročníku. Co vedlo autorku k jejich zařazení?
- s. 45 – Matěj i další děti se ptají správně („Porovnej? Jak?“), protože v zadání chybí informace o znaku, podle kterého mají porovnání provést. Informace o úspěšnosti řešení jsou proto diskutabilní.

Práce je psána přehlednou a srozumitelnou formou, text je čtivý, dobře členěný, s minimem překlepů a jazykových nedostatků.

Předložená práce svým rozsahem (50 stran vlastního textu) i obsahem splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Autorka umí pracovat s odbornou literaturou a uplatňovat tvořivě teoretické poznatky v praxi. Prokázala dobrou znalost základní metodologie pedagogického výzkumu a schopnost provádět akční výzkum.

Doporučuji předloženou práci uznat jako bakalářskou a navrhuji klasifikaci **výborně**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponentka

V Plzni dne 26. května 2022